

Capitolul al treilea

Contextul integrării
tehnologiilor în educație

Prima etapă a analizei a constat în identificarea acelor documente programatice și normative care ar putea direcționa sau ar putea oferi niște jaloane pentru procesul de integrare a tehnologiei în educație. Și fiindcă România, ca stat membru al Uniunii Europene, are obligația de a ține seama sau de a transpune la nivel național eventualele documente comunitare, am pornit chiar de la acest context european.

În ciuda obligațiilor pe care le are, România eșuează adeseori în transpunerea la nivel național a unor abordări europene. Acest lucru se întâmplă nu numai în domenii cu componentă economică, ci și în educație, unde România nu reușește în primul rând să respecte recomandările europene privind asigurarea unei finanțări adecvate sistemului de învățământ. Însă, referitor la subiectul nostru în mod particular, prin compararea celor două contexte normative, se va putea observa că, deși instituțiile europene fac eforturi majore de impulsioneare a digitalizării educației, implementarea și abordările deficitare de la nivel național reprezintă piedica majoră în schimbarea de paradigmă în învățământul preuniversitar românesc.

§3.01. Contextul european

La începutul lui octombrie 2017, cu ocazia lansării lui SELFIE, un instrument menit să sprijine școlile în folosirea tehnologiilor digitale, comisarul european pentru Educație, Cultură, Tineret și Sport, Tibor Navracsics, afirma că, „în viitor, 9 din 10 locuri de muncă vor necesita abilități digitale”, iar rolul școlilor este acela de a echipa elevii cu „setul corect de abilități de la bun început”.¹ Cuvintele funcționarului european nu sunt deloc departe de nevoia reală pe care o vor resimți din ce în ce mai mult elevii și studenții europeni. O spun toate studiile de *foresight* privitoare la evoluția tehnologică a economiei, în care roboții vor prelua din ce în ce mai multe din activitățile noastre lucrative, casele în care locuim vor fi dotate cu o multitudine de soluții de automatizare, iar mașinile autonome vor câștiga teren în defavoarea mijloacelor clasice de transport.

Declarația comisarului european nu trebuie înțeleasă ca o îngrijorare cu privire la viitorul elevilor din Uniunea Europeană, ci mai degrabă ca o preocupare constantă și coerentă din partea Comisiei Europene pentru a asigura un cadru de promovare a competențelor digitale și accesului liber la Internet. Nu la fel stau lucrurile cu Parlamentul European, care, într-o analiză proprie, afirma cu o oarecare disperare că 45% din populația UE, respectiv 37% din forța de muncă disponibilă în statele membre nu au suficiente abilități digitale, iar dintre cei lipsiți de abilități digitale 42% nu au un loc de muncă.²

Elementul comun al tuturor declarațiilor și documentelor europene este reprezentat de interesul major pentru impactul pe care educația îl are asupra „capitalului uman, angajabilității și competitivității” la nivelul Uniunii. Cu alte cuvinte, atât Comisia Europeană și experții săi, cât și Parlamentul European privesc problema educației, și în special cea a digitalizării sistemului de învățământ, ca fiind strâns legată de ceea ce ei numesc „Piața Unică”.

În 2015, Comisia Europeană a extins ideea de „piață comună” (*European Single Market*), care garantează libertatea de mișcare a bunurilor, capitalurilor, serviciilor și forței de muncă în interiorul Uniunii, propunând o politică europeană care să adreseze spațiul digital și cel al comunicațiilor. Așa a apărut conceptul de „Piață Unică Digitală” (*Digital Single Market*), care este parte din *Agenda Digitală pentru Europa 2020*. În cei mai simpli termeni, politica privind Piața Unică Digitală presupune o reformare a legislației europene în diverse domenii (protecția datelor cu caracter personal,

¹ Url: <https://ec.europa.eu/jrc/en/news/are-schools-making-most-digital-technologies>, ultima accesare: 2019-08-20.

² *Digital Skills in the EU Labour Market*; Parlamentul European, ianuarie 2017. Url: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/595889/EPRS_IDA\(2017\)595889_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/595889/EPRS_IDA(2017)595889_EN.pdf), ultima accesare: 2019-08-20.

drepturile de proprietate intelectuală, audio-vizual, emarketing etc.), precum și angajamente din partea statelor membre cu privire la conectivitatea cetățenilor europeni la Internet și accesul la servicii publice digitale (e-health, e-justice, e-procurement etc.).

Tabel 3.01.a. Documentele programatice emise de Comisia Europeană

Titlu	Tip document	ID	Data adoptării
Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socio-economice mai bune	Comunicare	COM(2012) 669	20.11.2012
Regândirea educației: Analiza pe țări Partea I	Document de lucru	SWD(2012) 0377	20.11.2012
Deschiderea educației: Metode inovatoare de predare și învățare pentru toți, facilitate de noile tehnologii și de Resursele Educaționale Deschise	Comunicare	COM(2013) 654	25.09.2013
Analiza și cartografierea metodelor inovatoare de predare și învățare pentru toți prin intermediul noilor tehnologii și al Resurselor Educaționale Deschise din Europa – Însoțitorul documentului „Deschiderea Educației”	Document de lucru	SWD(2013) 341	29.09.2017
O nouă Agendă pentru Competențe în Europa. Să lucrăm împreună pentru consolidarea capitalului uman, a capacității de inserție profesională și a competitivității	Comunicare	COM(2016) 381	10.06.2017
Dezvoltarea școlilor și calitatea excelență a predării pentru un început bun în viață	Comunicare	COM(2017) 248	20.05.2017
Comunicarea privind Planul de Acțiune pentru Educație Digitală	Comunicare	COM(2018) 22	17.01.2018

Tabel 3.01.b. Alte documentele relevante ale Comisiei Europene

Titlu	Anul adoptării
Anchetă în școli: TIC în educație. Analiză comparativă a accesului, a utilizării și a atitudinilor față de tehnologie în școlile din Europa	
Un document de reflecție privind digitalizarea, capacitatea de inserție profesională și incluziunea. Rolul Europei	2017
Cadrul european al competențelor digitale pentru cetățeni (DigComp 2.1)	2016, 2017
Cadrul european al competențelor digitale pentru educatori (DigCompEdu)	2017
Cadrul european pentru organizații educaționale competente din punct de vedere digital (DigCompOrg)	2018
Politici privind educația digitală în Europa și dincolo de ea. Principii cheie privind design-ul pentru politici mai eficiente (DigEduPol)	
TIC în muncă: competențe digitale la locul de muncă	2016
Blockchain în educație	2017

Cadrul normativ european este delimitat de mai multe comunicări ale Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliul European, Comitetul Economic și Social European și către Comitetul regiunilor, documente ce regândesc educația în tendințele economice, sociale și tehnologice actuale, în pas cu procesul de digitalizare dictat de tehnologiile noi și emergente. Întrucât evoluția tehnologică și-a pus amprenta adânc pe partea economică și socială a comunităților de pretutindeni, instituțiile europene au simțit nevoia de a regândi rolul educației și de trasa direcții comune de acțiune astfel încât sistemele naționale de învățământ să răspundă noilor provocări de pe piața muncii. În această

